

Európske právo I (úvod)

Právny základ EÚ - primárne právo EÚ

Miroslav Slašťan

Čo je európske právo ?

- európske právo – právo európskych medzinárodných organizácií, súbor európskych právnych poriadkov
  - funkčné poňatie (európske trestné právo, európske medzinárodné právo súkromné, atď.)
- právo Európskych spoločenstiev – komunitárne právo
- právo Európskej únie – únieové právo

Právo ES/EÚ – samostatný právny poriadok I.

(...)

Z cieľa Zmluvy o založení EHS, ktorým je vytvorenie spoločného trhu, zainteresovaných strán v spoločenstve, vyplýva, že táto zmluva je viac než dohodou, ktorá len zakladá vzájomné záväzky medzi zmluvnými stranami.

(...)

Z toho treba vyvodit' záver, že spoločenstvá vytvárajú nový právny poriadok medzinárodného práva, v prospech ktorého štáty, hoci len vo vymedzených oblastiach, obmedzili svoje suverénne práva a ktorého subjektami nie sú len členské štáty, ale aj ich štátni príslušníci.

(...)

Van Gend en Loos, 26/62

rozsudok Súdneho dvora z 5. februára 1963, ECR s. 1

Právo ES/EÚ – samostatný právny poriadok II.

(...)

Na rozdiel od bežných medzinárodných zmlúv vytvorila Zmluva o založení ES vlastný právny poriadok, ktorý sa okamihom nadobudnutia jej platnosti stal neoddeliteľnou súčasťou právnych poriadkov členských štátov a ktorý sú vnútroštátne súdy povinné aplikovať.

(...)

Costa p. ENEL, 6/64

rozsudok SD z 15. júla 1964, ECR (English special edition) s. 585

Právo EÚ – nezávislý právny poriadok – právny základ

- písané právo
- triedenie prameňov (rôzne kritériá)
  - podľa stupňa právnej sily:
    - primárne právo
    - všeobecné zásady úniového práva
    - medzinárodné dohody uzatvorené Úniou a medzinárodné dohody zaväzujúce Úniu
    - sekundárne právo
    - judikatúra Súdneho dvora

Primárne právo EÚ I.

1) pôvodné zakladajúce zmluvy:

- **Zmluva o založení Európskeho spoločenstva uhlia a ocele** podpísaná v Paríži 18. apríla 1951, platná od 23. júla 1952 (jej platnosť uplynula 23. júla 2002, pričom finančné dôsledky zániku tohto spoločenstva upravuje Protokol č. 37 o finančných následkoch uplynutia platnosti Zmluvy o založení ESÚO a o výskumnom fonde pre uhlie a oceľ, ktorý je pripojený k zakladajúcim zmlúvam);
- **Zmluva o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva** (od 1.11.1993 premenovaná Maastrichtskou zmluvou na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, od 1.12.2009 premenovaná Lisabonskou zmluvou na Zmluvu o fungovaní Európskej únie), podpísaná v Ríme 25. marca 1957, platná od 1. januára 1958;
- **Zmluva o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu** (často označovaná aj ako Zmluva o Euratom, naposledy zmenená a doplnená Protokolom č. 2 pripojeným k Lisabonskej zmluve), podpísaná v Ríme 25. marca 1957, platná od 1. januára 1958;

Primárne právo EÚ II.

2) pozmeňujúce a doplňujúce zmluvy a akty:

- zmluvy, ktoré menia a dopĺňajú pôvodné zmluvy
- iné akty, ktoré menia a dopĺňajú pôvodné zmluvy
- zmluvy a akty o prístúpení (príp. vystúpení)

3) „štvrtá zakladajúca zmluva“

- Zmluva o Európskej únii, (tzv. Maastrichtská zmluva), podpísaná 7. februára 1992, platná od 1. novembra 1993;

- 4) Charta základných práv Európskej únie vyhlásená 7. decembra 2000 a zmenená 12. decembra 2007 s právnou silou primárneho práva od 1. decembra 2009 na základe čl. 6 ods. 1 ZEÚ v znení Lisabonskej zmluvy;

Štruktúra primárneho práva

- Text zmluvy (preambula, články)
- Prílohy k zmluve/zmluvám
  - záväzné, rovnaká právna sila: čl. 51 ZEÚ; ex čl. 311 ZES
- Protokoly k zmluve/zmluvám
  - záväzné, rovnaká právna sila: čl. 51 ZEÚ; ex čl. 311 ZES
- Vyhlásenia pripojené k záverečným aktom
  - nezáväzné, ale použiteľné: *Kaur, C-192/99, 20.2.2001, Zb. s. I-1237, body 23 až 27*

Lisabonská zmluva

- Lisabonská zmluva, ktorou sa mení a dopĺňa Zmluva o Európskej únii a Zmluva o založení Európskeho spoločenstva
  - podpísaná v Lisabone 13. decembra 2007
  - platnosť nadobudne **1. decembra 2009**

Zdroj: - oznámenie MZV č. 486/2009 Z.z.
- Úradný vestník C 306 z 17. decembra 2007
- úplné a aktualizované „konsolidované znenie“
Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie (pozri: **Úradný vestník C 115 z 9. mája 2008**)

Lisabonská zmluva

- Lisabonská zmluva nie je **novou samostatnou** či **zakladajúcou zmluvou**, ktorá by nahradila doterajšie primárne právo („zakladajúce zmluvy“, t.j. Rímske zmluvy /ZES a ZESAE/, Maastrichtskú zmluvu /ZEU/ a ich zmeny a dodatky)

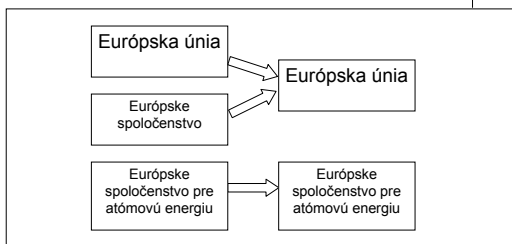

Lisabonská zmluva - Subjekty

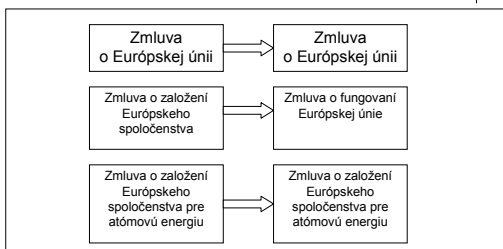

Lisabonská zmluva – primárne právo

Lisabonská zmluva – ľudské práva

- **Charta základných práv Európskej únie**, prijatá v roku 2000 v Nice, upravená v roku 2007 v Štrasburgu - doteraz len nezáväzným „politickým“ dokumentom
- Článok 6 ZEÚ „Únia uznáva práva, slobody a zásady uvedené v Charte základných práv Európskej únie zo 7. decembra 2000 upravenej 12. decembra 2007 v Štrasburgu, ktorá má rovnakú právnu silu ako zmluvy.
- ustanovenia charty žiadnym spôsobom nerozširujú právomoci Únie vymedzené v zmluvách
- práva, slobody a zásady v charte sa **vykladajú** v súlade so všeobecnými ustanoveniami hlavy VII Charty, ktorými sa upravuje jej výklad a uplatňovanie a pri riadnom zohľadnení **vysvetliviek**, na ktoré sa v charte odkazuje a ktoré označujú zdroje týchto ustanovení
- **Úradná vestník, C 303, 14. decembra 2007**
- **Charta základných práv EÚ je záväzná** len pre (čl. 51 Charty):
  - » *inštitúcie Európskej únie* a pre
  - » *členské štáty* v tom prípade, ak uplatňujú právne predpisy Európskej únie a teda v **žiadnom prípade nebude nahrádzať** ochranu základných práv a slobôd zaručenú vnútroštátnym právom členských štátov.
- Únia pristúpi k Európskemu Únie dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Týmto pristúpením nie sú dotknuté právomoci vymedzené v zmluvách.
- Základné práva tak, ako sú zaručené Európskym dohovorem o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ako vyplývajú z ústavných tradícií spoločných pre členské štáty, predstavujú všeobecné zásady práva Únie.
